

বিদ্যাসাগর বিশ্ববিদ্যালয়

স্বর্নময়ী যোগেন্দ্রনাথ মহাবিদ্যালয়

চতুর্থ সেমিস্টারের অন্তর্গত এস ই সি-টু কোর্সের জন্য উপস্থাপিত
প্রকল্প পত্র :- শরৎ উপন্যাসের সামাজিকতা

১. 'পল্লীসমাজ'
২. 'পল্লীত মশাই'
৩. 'শ্রীকান্ত'

শিক্ষার্থীর নাম:- সৌমেন বেরা

সেমিস্টার :- চতুর্থ

পত্র এস ই সি-টু

রেজিস্ট্রেশন নং :- VU211040250 OF 2021-2022

রোল নং :- ১১১৪১৫২-২১০০২৪

শিক্ষাবর্ষ - ২০২২-২০২৩

Phone: 9932873484/7501133806

SWARNAMOYEE JOGENDRANATH MAHAVIDYALAYA

Govt. Aided General Degree College | Estd.: 2014
At P.O.: Amdabad, P.S.: Nandigram, Dist.: PurbaMedinipur, PIN 721650
www.sjmahavidyalaya.in | Email: sjmahavidyalaya@gmail.com

CERTIFICATE

This is to certify that Soumen Berea Roll: 1114152 No: 210024
Reg.No: YU21040250 of 2021-2022, a student of B.A. 4th Semester (Honours),
Bengali Department, Swarnamoyee Jogendranath Mahavidyalaya for the session 2022-2023; submitted
his/her project report for partial fulfillment of the syllabus of SEC-2,(CBCS) prescribed by Vidyasagar
University. The project has been prepared under the supervision of Dr. Madhumita Basu and Surajit
Mandal and ready to place before examiner for evaluation.

Supervisors

Dr. Ratan Kumar Samanta
Principal
S.J Mahavidyalaya
Principal

Swarnamoyee Jogendranath Mahavidyalaya
Amdabad :: Purba Medinipur :: Pin-721650

Dr. Madhumita Basu
Assistant Professor & HOD
Department of Bengali.
S.J Mahavidyalaya

Head of the Department,
Department of Bengali
Swarnamoyee Jogendranath Mahavidyalaya
Amdabad :: Purba Medinipur :: Pin-721650

Surajit Mandal
SACT-I, Department of
Bengali
S.J Mahavidyalaya
Mahavidyalaya

Department of Bengali
S.J. Mahavidyalaya

স্মৃতিচিহ্ন

□ প্রথম অর্থাৎ

প্রকল্প বিষয়ক আবেদন আবেদন

□ দ্বিতীয় অর্থাৎ

বিষয়ক বিষয়

□ তৃতীয় অর্থাৎ

বিষয় প্রবেশ

□ চতুর্থ অর্থাৎ

উপস্থাপনা

বিভাগ

অনুপস্থিত

স্বাক্ষর করা

Baner
Department of Bengali
S.J. Mahavidyalaya

ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ

ପ୍ରକଳ୍ପ ବିଷୟକ ଆବଶ୍ୟକତା

କ. ପ୍ରକଳ୍ପ କାହେଁ କରେ ?

→ କୋଣା ବିଚ୍ଛେଦ ଓ ଡେଇଁ ଭୂ-ପରିକଳ୍ପିତ ଉତ୍ପାଦନରେ
ଆବଶ୍ୟକତା ଏ କାହିଁ ଅନୁଭବ କରା ହୁଏ ତାହା
ପ୍ରକଳ୍ପ କରେ,

ଖ. ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଟେକ୍ସାଇଟ୍ ଭୂମିକା କଣ କଣ ?

→ ପ୍ରକଳ୍ପରେ ଟେକ୍ସାଇଟ୍ ଭୂମିକା ହେଉଛି—

(i) ଅନ୍ୟାୟ ଟେକ୍ସାଇଟ୍ : ପ୍ରକଳ୍ପ ହେବା ଅନ୍ୟାୟ ଟେକ୍ସାଇଟ୍
ଆବଶ୍ୟକତା କୋଣା କୋଣା ଅନ୍ୟାୟ ଟେକ୍ସାଇଟ୍ କରେ
ପ୍ରକଳ୍ପରେ କାହିଁ ଅନୁଭବ ହେଉ ଥାଏ,

(ii) ଡେଇଁ ବିକାଶ : କୋଣା ବିଚ୍ଛେଦ ଓ ଡେଇଁ କରେ
କୋଣା କରେ ପ୍ରକଳ୍ପରେ କାହିଁ ଅନୁଭବ ହେଉ ଥାଏ,

(iii) ଉତ୍ପାଦନ : ପ୍ରକଳ୍ପରେ କାହିଁ ଅନୁଭବ ବିକାଶ
ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକାଶ ହେଉ,

(iv) ଅନୁଭବ : ପ୍ରକଳ୍ପରେ କାହିଁ ଅନୁଭବ କରେ
କୋଣା ବିକାଶ କାହିଁ ଅନୁଭବ ଅନୁଭବ କରେ

(v) ଅନୁଭବ : ପ୍ରକଳ୍ପରେ କାହିଁ ଅନୁଭବ କରେ
କୋଣା କାହିଁ ଅନୁଭବ ଅନୁଭବ କରେ

(vi) ଅନ୍ୟାୟ ଟେକ୍ସାଇଟ୍ : ପ୍ରକଳ୍ପରେ ବିକାଶ କାହିଁ ଅନୁଭବ
କୋଣା କୋଣା ଅନ୍ୟାୟ ଅନ୍ୟାୟ କରେ

(vii) प्रकल्प अर्थात् कार्येण मर्त्यनियम विद्यमानां तेषु
 लोके मर्त्ये अहर्षिता, अहर्षिता, अमर्षिता, एक
 एवमेव प्रीति गीते क्रीडायां श्रेयसि आभिव्यक्त
 अनुशीलनं शूलनं चिकित्सा शृणुषुः श्रुणुषुः च
 पुरे.

अ. प्रकल्प कत प्रकार रूपेण की की ?

→ आचारान्त २ प्रकार रूपेण यथा = (i) प्रकल्प प्रकल्प,
 (ii) नानात प्रकल्प.

ध. प्रकल्प कार्येण उद्देश्यं शूलनं की की ?

→ प्रकल्प कार्येण उद्देश्यं शूलनं इति —

- (i) प्रीतिविधि विद्यमानां तेषु उद्देश्येण अर्थात् कार्येण आशु
 शूलनं, विद्यमानां तेषु अहर्षिता लोके कत एव
 तां नानात कत, आभिव्यक्त चिकित्सा आर्षण कत
- (ii) शूलनं शूलनं मर्त्ये अहर्षिता लोके अर्थात् शूलनं
- (iii) शूलनं शूलनं शूलनं कत कार्ये कत उद्देश्येण,
- (iv) शूलनं शूलनं अहर्षिता लोके कार्येण प्रीतिविधि अह-
 र्षिता कत.

७. प्रकल्प अर्थात् कार्येण उद्देश्यं शूलनं की ?

- (i) प्रकल्प अर्थात् कार्येण मर्त्यनियम विद्यमानां तेषु
 अहर्षिता शूलनं, (ii) विद्यमानां तेषु अहर्षिता लोके कत एव
 तां नानात कत, आभिव्यक्त चिकित्सा आर्षण कत
- (iii) प्रकल्प अर्थात् कार्येण कत तेषु विद्यमानां
 अहर्षिता लोके अहर्षिता लोके अहर्षिता लोके अहर्षिता लोके
 अहर्षिता लोके अहर्षिता लोके अहर्षिता लोके अहर्षिता लोके

6. प्रकल्पों सुपुत्र की प्रयोगशीलता की

→ सर्वप्रथम प्रतिपत्तिगत मूलक आधुनिक शिक्षण
प्रतिपत्ति तन्त्रों अर्थवैज्ञानिक उद्घाटनो अभ्युत्थितो
अन्य प्रकल्पों सुपुत्र 6 प्रयोगशीलता अवशीलीक
प्रतिपत्ति तन्त्रों प्रथम अर्थवैज्ञानिक उद्घाटनो अन्य
आधुनिक अर्थवैज्ञानिक, मिके शिक्षण तन्त्रों
तन्त्रों अर्थवैज्ञानिक शिक्षण नैतिकतन्त्रों आधु-
निक उद्घाटनो अन्य विविध तन्त्रों प्रकल्प सुपुत्र
कण रूपे आके, प्रथम तन्त्रों प्रकल्प आधुनिक अर्थ-
वैज्ञानिक विधिगत आधुनिक विधिगत कण रूपे आके
अर्थवैज्ञानिक उद्घाटन अर्थवैज्ञानिक आके।

ପ୍ରହାର ଓ ତାହା ଆପଣା ପ୍ରକାଶିତ ହେବା ପରେ
ଉପଲବ୍ଧ ହେବା। ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସମୟରେ, ସୁନ୍ଦରୀ ଓ ସୁନ୍ଦରୀଙ୍କ
ଅଧିକାର, ସୁନ୍ଦରୀଙ୍କ ଆହୁତ୍ୟ ଓ ଆହୁତ୍ୟ (ଓ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ)
ପ୍ରକାର ଅନୁକ୍ରମ ପ୍ରକାଶ ପ୍ରଦାନ କରେ। ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆହୁତ୍ୟ
ଆଉ ସାମାଜିକତା ପ୍ରକାର ଆହୁତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ପ୍ରକାର
ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବେ। ଏହି ଉପଲବ୍ଧିରେ ଉପଲବ୍ଧ ହେବା
ହେବେ।

ପ୍ରହାର ଓ ତାହା ଆହୁତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ଉପଲବ୍ଧ
ହେବା 'ଉପଲବ୍ଧି', ହେଉଥିବାରୁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉପଲବ୍ଧି
ଆହୁତ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରକାଶିତ କରେ। ହେଉଥିବାରୁ ଆହୁତ୍ୟ
କରା ଆହୁତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା, ଆହୁତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ
ଉପଲବ୍ଧି ଆହୁତ୍ୟ ହେବେ, ଆହୁତ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆହୁତ୍ୟ,
ଉପଲବ୍ଧି ହେବେ ନେଇ ତାହା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା, ଆହୁତ୍ୟ
ପ୍ରକାର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହେବା
ହେବେ।

ତୃତୀୟ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ

ବିଷୟ ସମ୍ବନ୍ଧରେ

ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି

'ଭାରତରଷ' ପତ୍ରିକା ୧୯୨୨ ସମ୍ପାଦନା ଆଦିତ୍ୟ,
 ଉପାଧ୍ୟକ୍ଷ, ଯୋଗ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ ଚିନ୍ତନାତ୍ମକ ତାଙ୍କ
 ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଚଳେଇବାପାଇଁ 'ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି' ଇନ୍ଦ୍ରାଜିତି
 ପ୍ରକାଶନ ଉପ, 'ଆଦିତ୍ୟ' ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ ପ୍ରଥମ ଛାତ୍ର
 ମାତ୍ରରେ ସ୍ଥିତି ଉପ, ତୃତୀୟ ଲୋକ ଗଣନା ମାତ୍ରରେ
 ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ସ୍ଥିତି ଉପ 'ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ' ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ,
 ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି ଚିନ୍ତା ଉପ ଶୁଣି ସ୍ଥିତି, ଗଣନା ମାତ୍ରରେ
 ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଇନ୍ଦ୍ରାଜିତି ଆଦିତ୍ୟ ଚଳେଇବା ଚଳେ-
 ହିତୋପ, ଆଦିତ୍ୟ ଗାନ୍ଧିରେ ଚଳେଇବା ଓ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ
 ଚଳେଇବା, ଆଦିତ୍ୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା,
 ଚଳେଇବା, ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧ ଚଳେଇବା
 ପ୍ରଥମ ଲୋକ ଗଣନା ମାତ୍ରରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ
 ଚଳେଇବା, ଆଦିତ୍ୟ ଗାନ୍ଧି ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା
 ଚଳେଇବା, ଚଳେଇବା ଲୋକ 'ଭାରତରଷ' ପତ୍ରିକା
 ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ୨୨.୨.୧୯୨୨
 ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଚଳେଇବା ମହାତ୍ମା-
 ଗାନ୍ଧି ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧି, କିନ୍ତୁ
 ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା, ଚଳେଇବା
 ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା
 ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା
 ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା
 ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା
 ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା ଚଳେଇବା

ଅମଳର ମିଶ୍ରଣ ଓ ଚେତନାର ଡେଇଁପାଣି ଛାଡ଼ି ଏହି
ଅମାତ୍ସିଂ ଡେଇଁପାଣି ଅନୁର ଓ ଶ୍ରୀକ୍ଷିତ ଓ ଚିତ୍ତରେ
କାଠିକେ ଚେତନା ଶାନ୍ତରେ, ଚେତନା ଓ ଚେତନା ଅମାତ୍ସିଂ
ପ୍ରକାଶ ପ୍ରାପ୍ତ, ମିଶ୍ରଣ, ଧାରଣ ଓ ଅଧ୍ୟାତମିକ ଡେଇଁ
ପାଣି ଶାନ୍ତରେ ମାତ୍ସିଂ ଚେତନା ଡେଇଁପାଣି (ଏ
ପରି ମାତ୍ସିଂ ହେଉଛି, ମିଶ୍ରଣକଣ୍ଠୀ ଏହି ଅମାତ୍ସିଂ
କାଠି ଧାରଣ ମାତ୍ସିଂ ଏକାନ୍ତେ ମିଶ୍ରଣ ଅମାତ୍ସିଂ
ପ୍ରକାଶ ଓ ଅଧ୍ୟାତମିକ କଣ୍ଠୀର କଠି ଅମାତ୍ସିଂ
କାଠି ଧାରଣ ଅମାତ୍ସିଂ କଣ୍ଠୀର, ଏହି ଡେଇଁପାଣି ଚେତନା
ପ୍ରାପ୍ତିକ ଶାନ୍ତ, ଚେତନା ଚେତନା ଓ ମାତ୍ସିଂ
ଚେତନାକେ, ନା ଚେତନା ଅମାତ୍ସିଂ, ଚେତନା ଚେତନା
ଏହି ମାତ୍ସିଂକେ ଅମାତ୍ସିଂ କଣ୍ଠୀ, ଅଧ୍ୟାତମିକ କଣ୍ଠୀ
ଏହି ମିଶ୍ରଣକଣ୍ଠୀ ଶାନ୍ତ ଓ ଅଧ୍ୟାତମିକ କଣ୍ଠୀ
ଏହି ମାତ୍ସିଂ ଅମାତ୍ସିଂ ଅମାତ୍ସିଂ ଚିତ୍ତ ଓ ଚିତ୍ତକଣ୍ଠୀ
ଅଧ୍ୟାତମିକ ଡେଇଁପାଣି ହେଉ ଡେଇଁପାଣି।

ମହିତ ମହାତ୍ମା

ମହିତ ମହାତ୍ମା (୧୯୧୪) ଉପନ୍ୟାସେ ବୃନ୍ଦାବନେ ଶାନ୍ତି-
ଫଳି, ଚନ୍ଦ୍ରମା, ଓମ୍ ଶାନ୍ତିଆଳୟ ଓ ତାଳୋରାଜା ଧ୍ୟାନ୍ତ
ତାହେ ପ୍ରକାଶିତ ହେବେ, ବୁଦ୍ଧତା ଚିନ୍ତିତା ଓ ବୁଦ୍ଧତା
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ-କର୍ତ୍ତବ୍ୟ ଗାଳୀ ଓ ଗାଳୀ-ଗାଳୀ
ପ୍ରକାଶିତ ହେବେ। ବୃନ୍ଦାବନ ପ୍ରଥମେ ବୁଦ୍ଧତାକୁ ବିଚାର
କଲେ ଓ, ଯେ ବୁଦ୍ଧତାକୁ ଚିନ୍ତିତା ସ୍ଥିର ବୃନ୍ଦାବନ
ପୁନଶ୍ଚ ବିଚାର କଲେ, ଯେ ବୁଦ୍ଧତାକୁ ପ୍ରତି ବୃନ୍ଦାବନ
ଅବଦାନ ହେବେ, ବୁଦ୍ଧତା ଚିନ୍ତିତା ଓ ଚିନ୍ତିତା
କାହା ହିଁ, ବୃନ୍ଦାବନେ ଶାନ୍ତି ଫଳି ଚିନ୍ତିତା
ହେବେ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରକାଶିତ ଧ୍ୟାନ୍ତ ତାହା ଅସମ୍ଭବ କଲେ
ଚିନ୍ତିତା ହିଁ, ତାହା ଚିନ୍ତିତା ଯେ ଚିନ୍ତିତା ଯେ
ଗାଳୀ ଓ, ବୁଦ୍ଧତାକୁ ଅବଦାନ ହେବେ, ଓ ଗାଳୀ
ଓମ୍ ଶାନ୍ତିଆଳୟ ଗାଳୀ ଯେ, ଯେ ବୃନ୍ଦାବନେ
କଲେ ଚିନ୍ତିତା ହିଁ, ଯେ ଅବଦାନେ ଶାନ୍ତି ଫଳି କଲେ
ବୃନ୍ଦାବନ ଧ୍ୟାନ୍ତ ଚିନ୍ତିତା ହିଁ ହେବେ, ବୁଦ୍ଧତା ଓ
ଓମ୍ ଶାନ୍ତି ଆଦି ଚିନ୍ତିତା ହିଁ ହେବେ,
ପ୍ରଥମେ ଚିନ୍ତିତା ପ୍ରତି ବୁଦ୍ଧତାକୁ ତାଳୋ-
ରାଜା ଓ ଶାନ୍ତିଆଳୟ ଅବଦାନ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଉପନ୍ୟାସେ
କଲେ ଯେ ଧ୍ୟାନ୍ତ ଅବଦାନ ହେବେ, 'ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ-
କର୍ତ୍ତବ୍ୟ' ଓ ଚିନ୍ତିତା ଧ୍ୟାନ୍ତ 'ମହିତ ମହାତ୍ମା' ଓ
ବୃନ୍ଦାବନ ଓ ଗାଳୀ-ଅବଦାନେ ଚିନ୍ତିତା ବୁଦ୍ଧତା
ଓ ବୃନ୍ଦାବନ ଧ୍ୟାନ୍ତେ ଅବଦାନ ହେବେ,
ବୁଦ୍ଧତା ଧ୍ୟାନ୍ତ ଓ ଶାନ୍ତିଆଳୟ ଧ୍ୟାନ୍ତ, ଚିନ୍ତିତା ଓ
ବୁଦ୍ଧତା ଧ୍ୟାନ୍ତ ଧ୍ୟାନ୍ତ ଧ୍ୟାନ୍ତ ହିଁ ହେବେ

ପୃଥ୍ ଅର୍ଥାତ୍

ଉପସଂହାର

ଦିନିକ ଉପଗ୍ରାହ୍ୟ ଅର୍ଥାତ୍ ଓ ନିଗୃହୀତ ଗ୍ରହଣି
 ଅର୍ଥାତ୍ ଓ ବୁଦ୍ଧ ଧର୍ମଗ୍ରହଣାଦି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଅନୁଗ୍ରହ
 ହେବ, ଯାହାଙ୍କ ଶାସ୍ତ୍ରରେ ଏହି ଦ୍ଵିତୀୟ ଶାସ୍ତ୍ର ଗ୍ରହଣା-
 ନେତ୍ରର ଅର୍ଥାତ୍ ଶାସ୍ତ୍ର ଫଳର ଶାନ୍ତ ଦ୍ଵିତୀୟ ଅର୍ଥାତ୍
 କର୍ତ୍ତା ଏବଂ ନିଗୃହୀତ ଗ୍ରହଣା ଶାନ୍ତେତ୍ଵ ଶାନ୍ତ ଉପଗ୍ରାହ୍ୟ
 ହେବେ, ଯେଉଁ "ନଗୃହୀତାଂଶୁ" ଏବଂ ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆତ୍ମ
 ଶାନ୍ତୀ ଶାନ୍ତାତ୍ଵ, ଶାନ୍ତରତ୍ଵ ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ
 କର୍ତ୍ତା ଶାନ୍ତାତ୍ଵ, ଅନ୍ତର୍ଗତ ଆତ୍ମ ଶାନ୍ତ ଶାନ୍ତ
 ନିଗୃହୀତ ଶାନ୍ତ ଅନ୍ତର୍ଗତ, ଅନ୍ତର୍ଗତ 'ନିଗୃହୀତାଂଶୁ' ଉପଗ୍ରାହ୍ୟ
 ହେବେ ଶାନ୍ତାତ୍ଵ ଓ ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତ ଅର୍ଥାତ୍ଵ, ଶାନ୍ତାତ୍ଵ
 ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵ ଓ ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵ
 ଅନ୍ତର୍ଗତ ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵ ଉପଗ୍ରାହ୍ୟ 'ଶ୍ରୀକାନ୍ତ' ଉପଗ୍ରାହ୍ୟ
 ହେବେ ଶ୍ରୀକାନ୍ତ ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵ
 ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵ
 ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵ
 ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵ
 ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵର ଶାନ୍ତାତ୍ଵ

अक्षुब्ध

1. पार्थिविक शरणा अर्थात् शक्तिशाली →
उपलब्धता व सहायता
2. पार्थिविक शरणा → ६. अर्थिक व शक्ति,
3. अर्थिक शक्ति → अर्थिक शक्ति,

স্বতন্ত্রতা ঘনীকরণ

অর্থাৎ. এই প্রকল্পমূলক কার্যের অধীন
কর্তৃপক্ষের তত্ত্ব অধীন স্থাপিত অর্থনৈতিক
সংস্থাগুলির মাধ্যমে তাদের অর্থনীতি আয়ত্ত
স্বতন্ত্রতা প্রাপ্ত হবে. স্বতন্ত্রতা প্রাপ্ত হবে অর্থাৎ
প্রকল্পমূলক তথ্য তথ্য প্রাপ্ত নির্দিষ্ট অর্থনীতি
নিয়ে অর্থাৎ প্রকল্প প্রকল্প কার্যে আয়ত্ত
প্রাপ্ত অর্থনীতি তত্ত্বমূলক অর্থনীতি
অর্থনীতি নিয়ন্ত্রণ অর্থনীতি অর্থনীতি
অর্থনীতি, অর্থনীতি ও অর্থনীতি অর্থনীতি
অর্থনীতিমূলক কার্যের অর্থনীতি

Dg
Department of Bengali
S.J. Mahavidyalaya

EXAMINED

২/১/২৩

স্বতন্ত্রতা / স্বতন্ত্রতা

স্বতন্ত্রতা
স্বতন্ত্রতা